

Nú ber at javn- aðar borði.

(Framhald.)

Í teim tveimum greinum, sum eg nú beint framan undan havi skrivað, havi eg nortíð eitt sindur við tann nýggja tollin, t. v. s. luksustollin, og hin nýggja lögtingsskattin. Eg helt fram, at einhvør góður Føroyingur má vera gladdur við eftir fórumuni at rinda tann nýggja skattin bæði beinleiðis og umvegis; tí vit vita øll, at land okkara liggur í órokiskapi og treingir til umvoling bæði inni í landinum og fram við strondini, ifall livandi skal verða í Føroyum. Vit kunna ikki vænta, at Danir skulu hava okkum eins og reivaborn, nærsagt føða og klæða okkum, tá vit einki gera sjálvir. Hetta er tað, ið hin gamla sambandsflokkurin livdi og doyði uppá. Eg segði: doyði uppá, tí tað er greitt, at hin gamla sambandsflokkurin er deyður og livnar aldri upp aftur — tibeitur.

Í »Føroyatíðindi« spakja nakrir av tí gamla sambandsflokkinum, sum einki vilja rinda til lögtingið. Hevði tað av ilfum verið tollum, so kundi tað so verið, halda teir; sjálvandi tí, at so kundu teir stóru sloppið bíligari, teir, sum nógva mjólkina eiga, tí teir nýtast jú ikki at keypa so mikið kaffi og sukur sum hann, ið ikki eigur sýru í vegg. Men tibeitur er hesin skaðiligi flokkur maktaleysur nú, og vit kunna siga: hetur seint enn ongattíð. Tó skulu mong ár ganga, og nógva vatn skal renna í sjógvi, áðrenn tann skaði er afturbøttur, sum hin gamla sambandsflokkurin völdi.

Ein tann størsti skaðin, hesin vanlukku flokkur völdi, var tann, at fólk ið er noyðst at streyma frá teim smáu byggunum og inn í stórbygdirnar — í so stórari mongd, at arbeidsløysi byrjar at leggja sína keldu hond yvir stórbygdirnar. Tvoroyri er eitt dømið í so máta.

Fyri at nevna Suduroynna, so hava smábygdirnar ligið í stórum órokiskapi, og harfyri er fólk flútt til Vágs og til Tvoroyri. Hvussu mong ár eru ikki umliðin, síðan sambands-hovdingurin lovaði Hovbingum og Porkerningum, at teir skuldu fáa studning til umvolan av lendingaviðurskiftinum? Teir skuldu bert stemma uppá sambandið, so skuldi alt verða leyst og liðugt. Men hví kom einki?

Jú, svarið er greitt: lögtingið átti ongan pening og kundi tessvegna ongan studning veita. Hvaðani skuldi so studningurin koma frá?

Hovbingar og Porkerningar vórðu uggaðir við, at staturin skuldi veita studning til umvolan av teirra lendingarviðurskiftum. Teir lótu seg ugga eins og smábarn, tá tað fær sukurmola; men nú síggja teir, at teir hava verið nógvi ov góðtrúnir; men hvat er harvið at gera?

Í staðin fyri at ugga fólk við tómun lyftum, skuldu okkara

løgtingsmenn fyri fleiri árum síðan havi hugsað um at fingið lögtinginum innitøkur á lagaligan hátt, og soleiðis kunnað bót um livikorini í teim smærru byggunum fyri at børn, sum har vaksa upp, skulu kunna trívast har heldur enn at yvirfylla tær stóru bygdirnar, sum hava ivaleysa nokk við at fæða tað arbeidstólkið, sum har er framan undan.

Um hesi viðurskifti stendur grein í »Tingakrossi« nr. 15 við yvirskriftini: »Bygd og býur«. Henda greinin er sera athugasverð. Hon greiðir frá, at fólk ið í Føroyum er vaksið frá 1925 til 1930 við 1365 í tali í alt. Í hetta tíðarskeiðið er Klakksvík vaksið við 406 íbúgarum, Tórshavn 304, Tvoroyri 164, Vágur 151, Vestmanna 90, Fuglafjørður 41 og Skálafjørðurin við 201, ella fílt 1360. »Hetta talið sigur so mikið, at tað, sum fólk ið í Føroyum vaks frá 1925-30, kunnu vit finna aftur í teim nevndu havna-støðum.« »Krossur« ógvast yvir hesi tøl, og tað er einki at undrast yvir; tí at hetta kemur at enda galið, er øllum hugandi fólk greitt. »Krossur« setur sína vón til jarðareformin, sum kann gera tað, at fólk fáa hagarjórð til uppdyrkingar.

Latum okkum vóna, at frøgari verður, tá jarðareformurin er gjøgnumfördur! men tann tíðin kemur neyvan aftur, tá fólk liva av eini kúgv, sjálvt um hon er ein góð hjálpað aftrat hjá fiski- og arbeidsmanninum.

Vit eiga sjálvandi at gera alt hvat vit kunna fyri at fátað fólk fáa jørð til uppdyrkingar, og teir menn, sum fyri egið gagn at fremja, royna at forða fyri jarðareforminum, mega vit merkja sum ringar Føroyingar, og teir mega ikki sita á almennum pollum longur her á landi; men jarðareformurin einsamallur er ikki nokk — langt frá tí.

Tað var ein tíð, tá »ull var Føroya gull«; men tann tíðin er farin og kemur neyvan aftur. Nú er tað fiskurin, ið er Føroya gull, og óivað verður tað soleiðis framvegis í okkara tíð og helst so leingi, sum fólk verða at búgva í landi okkara.

Klippfiskurin er høvuðsvinnuvegur okkara, og sjálvt um vit eiga at royna aðrar leiðir sum t. d. at forða út ferskan fisk og dósafisk o. s. fr., so verður tað óivað so, at størsti parturin verður fórdur út sum klippfiskur. Hetta er orsøkin til, at Vágur, Tvoroyri, Klakksvík, Tórshavn, Vestmanna, Fuglafjørður og Skálafjørður vaksa, meðan aðrar bygdir í Føroyum minka.

Hetta, at fólk fær arbeiði í stórbyggunum, er gott og væl; men tað kemur ein tíð, og hon er ikki fjar, tá arbeidstíðin í hesum byggunum er vaksið, so mikið, at ein partur verður at ganga arbeidsløysur, og tá er

ÚR SUDUROY

Keypið Suduroyar margarin!

tað smakkar altíð væl!

deyðin í durinum. Á Tvoroyri er longu so vítt komið, at ein stórtur partur gongur arbeidsløysur. Har má nakað gerast, ifall at eingin skal líða neyð. Lögtingið kvíðar seg við at innfora lógina um arbeidsløysistudning til Føroyar, tí vit hava ikki ráð at rinda tær útreiðslur, sum henda lógin krevur; men hava vit ráð at lata ein part av teim føroysku bornunum fáa tuberklar av fódurtroti? Tí tað vita vit, at børn og unglingar, sum fáa ovveika ella ovlilla føði, eru víis í at fáa tuberklar og aðrar hertilgjar sjúkur, sum skjótt heina fyri teim og oyðileggja alt samfelagið. Stutt og greitt at siga: Vit eru í eini kreppu, sum eitur arbeidsløysi, og henda kreppan breiðir seg meira og meira her á landi. Vit kunna nú ikki longur standa hendur í hupp og lata alt ganga sína skeivu gøtu; men vit mega byrgja fyri, so at hesin kreftsvullur ikki skal breiða seg meira og meira og oyðileggja okkara samfelag meira, enn hann hevur gjørt higartil.

Fyrst mega vit hjálpa teim arbeidsløysu í stórbyggunum, og harnæst mega vit gera korini í teim smærru byggunum liviligari, soleiðis at tey børn, ið har verða fodd, skulu kunna liva har. Eitt tað fyrsta, ið er at gera, er at beta um lendingarviðurskiftini úti í kring um bygdirnar, soleiðis at skip skulu kunna leggja at og lossa fisk upp og taka fisk inn. Sjálvandi kann hetta ikki alt gerast eftir eindum ári; men tað ræður um at byrja nú heinan vegin og halda áfram á hvørjum ári.

At ein stórtur partur av hesum longu skuldi verið gjørt, er ein sannleiki, sum vit ikki koma uttanum. Nú er deyðin í durinum, ifall vit ganga somu leið, sum afturhaldsflokkarnir her á landi hava gingið til henda dag; tí at líta á ein annan, er vissur deyðin. Annaðhvørt tað er einstaklingur ella ein fjóð, ið vil liva av annans náði og miskunn, so vita vit, at lívið verður armóðsligt.

Sambandspolitikurin byggir uppá tað, at Føroyingar skulu hava sama rætt til tann danska statskassan sum Danir; men vit mega minnast til, at Danir rinda statskat, men tað gera Føroyingar ikki. At hetta ikki ber til í longdini, mega vit Føroyingar gera okkum greitt. Harfyri mega vit gera eitt av tveimum: annaðhvørt leggja okkum at doyggja ella búgva okkum soleiðis, at lögtingið kann fáa meira inn-tøkur.

(Meira)

J. H. Danbjørg.

Ein genta

søstir til J. juni.

Ragnhild Dam.

Tíðindi.

Porkeri, 1. mai 1935.

Apríl mánaður, ið nú er endaður, hevur verið sjáldsama góður. Stórsti parturin av fiskinum, ið fórdur varð úr Íslandi, er turrur. Higar til bygðina kom væl av fiski, so fólk hava fingið arbeið.

Tummas Wilhelm hevur nýliga sent tær skipslastir — ella rættari sagt: tveir skipsfarmar — higar. »Grace« var her á vanni og legði fiskin upp, meðan fiskurin frá »Mariu« varð fórdur út higar. Nú er so frætt her í bygðini, at jaktir kunna leggja við bryggjuna og lossa. Lítið hevði verið fyri at gjørt lendingarbrúna so langa, at sluppir kundu lagt at henni; men nær verður tað? Kommunan kann einki gera einsamall, og at fáa studning frá lögtinginum er neyvan væntandi. Porkerningar eins og aðrir hava gingið bæði apríl og maifýs at velja teir menn, sum hava lovað gull og grónar skógir; men herum vil eg ikki skriva meira á hesum sinni.

So góður sum apríl mánaður hevur verið, so kundi ein væntað, at seyðurin speldi undan, hvor einasti; men so er ikki. Her í bygðini kunnu vit ikki klagar; men í Høvi er út av lagi. Har er svartafelli á øllum trimum hogunum. — Regnið seinasta summari beindi fyri seyðinum, meina menn. Alt doyri í vatni.

Útiróður hevur eingin verið her um leið, einki hevur fingist.

Ein ungur maður higan úr bygðini, Jacob Thomsen í Skemmuni, tók stýrimansprógv í fjór og tað stóra skiparaprógv ið er í Keypmannahavn — bæði prógv við »útmerkað«. Hann hevur fingið pláss sum trýðri stýrimaður við skúlaskipinum »Danmark« og skal fara umborð í fyrra partinum av juni mánað. Hann kemur fyrst heim at vitja.

Beint nú er gjordur liðugur ein svimjingarhýlur, her í bygðini, sum er bæði djúpur og rúmfigur, so nú vóna vit, at unglingar hiðani úr bygðini skulu kunna bjóða sær fram til kappsvimjing næsta ár á jóanssøku. Tó hetta er ikki høvuðssakin. Mesta týðningin hevur svimjingin tessvegna, at eingin ítróttur er betri fyri heilsuna enn svimjing.

J. H. D.

Mit Vaanhus

i Tveraa sælges meget billigt og paa særdeles gode Betingelser, nemlig: Kan overtages uden nogen Udbetaling.

J. P. Vang.

Måling

Tapet

Linoleum

Tlf. 81. Poul Arne Poulsen.

Skrig og Skraal og Nøgendans.

Religiøse Fanatikere laver
ubeskriverlige Scener.

Bevægelsens Tilhængere driver
omkring i Haparandas Gader med
en skrigende og sværgende
Profetinde i Spidsen.

Fire af den saakaldte Korpela-Bevægelses Profeter, hvis Leder Korpela behøvede den »flyvende Ark« Ankost, afholdt for nogen Tid siden et Bonnemøde i Landsbyen Pajala. Andre Steder i samme Egn er der ogsaa blevet afholdt Moder, og Bevægelsens Tilhængere, blandt hvilke der er mange rige Bønder, har nedlagt Arbejdet og driver omkring paa Gaderne med en skrigende og sværgende Profetinde i Spidsen.

De religiøse Fanatikere generer andre Mennesker paa Gaden og selv i Husene. De ringer Folk op og skælder dem ud. Der foregaar de ubeskriverligste Scener under og efter Bonnemøderne, bl. a. forekommer der Nøgendans. Politiet var tilkaldt, og en Korpelianer, som var paa Grænsen af Sindssyge, er paa Foranledning af Myndighederne blevet lægeundersøgt og sat under Tilsyn.

Beboerne er skrækslagne og tør ikke gaa paa Gaden efter Morkets Frembrud.

Fanatikerne vil rive Kirken
ned og styrte den i Elven.

Fra Lulea meddeles, at de derværende Korpelianere under de forestående Helligdage vil rive Karesuando Kirke ned og styrte den i Elven, ligesom de har truet med at myrde baade Præsten og Bladenes Repræsentanter.

Lensstyrelsen i Lulea har nu sendt to Statspolitibetjente til Karesuando for at imødegaa Uroligheder.

Kreugers Gæld opgjort: 1,342,704,000!

For nogen Tid siden udløb Terminden for Anmeldelser af Fordringer i Ivar Kreugers Konkursbo, og derpaa meddeltes det officielt, at de anmeldte Fordringer omregnet i svensk Mønt andrager 1,342,704,000 Kr.